

نارسایی کلیه چیست؟

راجع به کلیه ها چه می دانید؟

کلیه ها به اندازه قلب و ریه ها برای حفظ سلامتی با اهمیت هستند. و مهم ترین وظیفه آنها دفع مواد زائد از بدن شمامست.

به طور معمول دو کلیه وجود دارد که در طرفین ستون مهره ها، کمی پایین تر و زیر دنده ها قرار دارند. رنگ کلیه ها قرمز مایل به قهوه ای و لوبیایی شکل و سایز هر کلیه حدودا به اندازه مشت بسته هر فرد می باشد. وظیفه اصلی هر کلیه دفع مواد زائد از خون برگشتی به بدن می باشد. ادرار از طریق لوله های کوچک در ناحیه ای به نام لگنچه جمع آوری شده و سپس به وسیله لوله ای به نام حالب به مثانه راه می یابد. ادرار از طریق مجاری ادراری از بدن خارج می شود. کلیه ها به طور طبیعی روزانه 2 لیتر ادرار بر حسب مایعات دریافتی دفع می کنند. اگر یک کلیه نارسا شود، کلیه دیگر بزرگ شده و کار هر دو کلیه را انجام میدهد.

نارسایی کلیه چیست؟

نارسایی کلیه به دو نوع حاد (ARF) و مزمن (CRF) تقسیم بندی می شود.

نارسایی حاد کلیه: به کاهش سریع عملکرد کلیه به علت آسیب به کلیه، گفته می شود. در نارسایی حاد کلیه طی یک دوره چند ساعته تا چند روزه عملکرد کلیه ها کاهش یافته و عوارض متابولیک تهدیدکننده ی زندگی بروز می نماید.

انواع نارسایی حاد کلیه:

پیش کلیوی (PRE RENAL): اختلالات این گروه باعث کاهش خون رسانی کلیه می شود مانند کاهش فشار خون، خونریزی، اسهال و استفراغ، اختلالات قلبی (نارسایی قلبی، سکته قلبی، شوک کاردیوژنیک)

داخل کلیوی (INTER RENAL): اختلالات و ضایعاتی که باعث آسیب حاد بافت کلیه می شوند. مانند تغییرات بافت کلیه ناشی از بعضی بیماری ها (دیابت، نارسایی قلبی، افزایش فشارخون، سیروز، وارد شدن ضربه، تصادفات، سوختگی ها) یا مواد سمی برای کلیه (بعضی آنتی بیوتیک ها مثل جنتامایسین، فلزات سنگین (جیوه و سرب)، مواد شیمیایی، مصرف طولانی مدت مسکن ها به خصوص داروهای ضد التهاب غیر استروئیدی و...).

پس کلیوی (POST RENAL): شامل آن دسته از بیماری هایی است که به ادرار ساخته شده اجازه خروج از کلیه را نمی دهد (انسداد جریان ادرار) مانند تومورها و یا سنگ ها در لگنچه و حالب، هیپرپلازی خوش خیم پروستات، چسبندگی ها، ضربه و لخته های خون

علائم بالینی:

- بیمار ممکن است به شدت مریض و بی حال به نظر برسد.
- پوست و غشاهای مخاطی: به دلیل کم آبی خشک و مستعد شکنندگی
- علائم عصبی: خواب آلودگی، سردرد، لرزش عضلانی و تشنج
- سیستم گوارشی: تهوع و استفراغ، اسهال و خونریزی گوارشی
- در آزمایشات: برون ده ادراری کم و وزن مخصوص ادرار پایین است. افزایش اوره، کراتینین، پتاسیم در خون، کاهش سدیم بعلت اسهال و استفراغ

نارسایی مزمن کلیه (CRF):

به نارسایی پیشرفته غیر قابل برگشت کلیه گفته می شود. مرحله ای از نارسایی کلیه است که دیگر عملکرد کلیه برای حفظ حیات کافی نیست. نارسایی مزمن کلیه بتدریج در طی چندین سال و یا در نتیجه یک حمله نارسایی حاد که بیمار نتواند از آن رهایی یابد ایجاد می شود. در نارسایی مزمن 80-90 درصد بافت کلیه از بین رفته است. در این حالت توانایی بدن برای حفظ تعادل آب و الکترولیت ها و وضعیت شیمیایی بدن مختل شده و در نهایت به اورمی کشنده بدن منجر می شود. در این حالت تمامی بیماران برای زنده ماندن نیاز به دیالیز و پیوند کلیه دارند.

علائم بالینی:

- سیستم عصبی: ضعف و خستگی، گیجی، عدم تمرکز، عدم درک موقعیت مکانی، لرزش، تشنج، بی قراری پاها، سوزش کف پا، تغییرات رفتاری
- سیستم ریوی: خلط غلیظ و چسبنده، کاهش سرفه، درد، تنفس تند و سریع و کوتاه
- سیستم گوارشی: بوی آمونیاک در تنفس، طعم فلز در دهان، زخم و خون ریزی دهانی، بی اشتها، تهوع و استفراغ، سکسکه، یبوست یا اسهال، خون ریزی از دستگاه گوارش
- سیستم قلبی-عروقی: افزایش فشارخون، ادم گوده گذار (پاها و دست ها و منطقه خاجی)، ادم دور چشم، افزایش پتاسیم خون، پریکاردیت
- سیستم خونی: نقص درعمل پلاکت ها و کم خونی

- **سیستم عضلانی_اسکلتی:** گرفتگی عضلانی، فقدان نیروی عضلانی، درد استخوانی، شکستگی های استخوانی، افتادگی پا
- **سیستم تناسلی:** قطع عادت ماهانه، آتروفی بیضه، عقیمی، کاهش میل جنسی
- **سیستم پوستی:** رنگ پوست خاکستری_برنزی، پوست خشک و فلسی، خارش، کبودی، ناخن های نازک و شکننده، موهای نازک و زبر، خون ریزی زیرپوستی

درمان علائم:

- **درمان خارش:** بعلت رسوب فسفات است که لوسیون ها، آنتی هیستامین و ژل هیدروکسید آلومینیوم داده می شود
- **درمان علائم عصبی:** مسکن تجویز می شود. پروتئین حذف و برای تشنج توسط پزشک دارو تجویز می شود
- **درمان علائم استخوانی:** فسفر حذف می شود. ویتامین D بصورت فعال و کلسیم بصورت خوراکی داده می شود
- **درمان آنمی:** تجویز اریتروپویتین و ترانسفوزیون خون ضرورت پیدا می کند. گاهی آهن (فرم تزریقی) و اسید فولیک داده می شود
- **داروهای پایین آورنده فشارخون:** با تجویز پزشک
- **درمان تغذیه ای:** تنظیم دقیق پروتئین مصرفی، تنظیم مایع مصرفی متناسب با مایع دفعی، محدودیت در مصرف پتاسیم، مصرف کالری کافی، مصرف مکمل ویتامین
- **دیالیز**

سحر شاه وردی

واحد آموزش و پیگیری بیمار

ارتباط با ما و پاسخگویی به سوالات: 03834259101-18

واحد آموزش و پیگیری بیمار: طبقه دوم - داخلی 221